

áthatja. Ez pedig a szenzációhajhász, mindent elsősorban eladni, és nem megismertetni szándékozó stílus. Ennek eredménye az, hogy a könyvnek mindenki nagyon örül, megjelenik 2007-ben, majd újranyomják 2008-ban, ezt követően pedig annyira feladásbe merül, hogy a számítógépes adatbázisokban is csak hosszas keresés után lehet megtalálni. Hangsúlyozni kell azonban, hogy rosszallásunk nem elsősorban a mű objektív tartalmára, sokkal inkább a szerzőnek a saját művére vonatkozó szubjektív megközelítésére vonatkozik. Ennek ellenére a könyvnek mi is örülünk: üdítő újdonság, amely azonban – tegyük hozzá: sajnálatos módon – igen könnyen felejthető. Nem így a magyar kiadás, főként annak durva hibái. Eme hibák persze önmagukban is fájóak, jelen esetben azonban azért is okoznak súlyos problémákat, mert az említett hibák egy nyomtatásban megjelent, könyvesboltokban kapható műben olvashatók. Ekként, aki mélyrehatóbb háttérismeretek nélkül elolvassa ezt a könyvet, és „készpénznek” veszi, amit benne leírva talál, az a nem maradéktalanul adekvát stílus mellett durva terminológiai és tárgyi tévedések áldozata lesz, ami komoly baj. Ha a kiadó gondolkodik a könyv ismételt kiadásán, ezt mindenképpen meg kell, hogy előzze a fentiekben csak példaszerűen említett hibák teljes körű és alapos javítása.

ERDŐDY JÁNOS
egyetemi adjunktus (PPKE JÁK)

KAJTÁR ISTVÁN (szerk.):
Pécsi jogászprofesszorok emlékezete (1923–2008). Antológia.

Pécs: Publikon, 2008. ISBN 978-963-87856-2-6

A Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán, *Kajtár István* szerkesztői munkájával, igényes antológia jelent meg, amely a karon korábban működött jeles professzorok életrajzeit foglalja össze. A kötet jubileumi kiadvány, a Pozsonyból áttelepült jogi kar működésének 1923-as kezdetétől 85 esztendőit tekint át, benne a kar fiatalabb oktatói, doktorjelöltjei, a maguk által is művelt jogterület nagy elődjeinek életútját, munkásságát dolgozták fel. A jeles elődök szellemi hagyatékának gondozása a kar közmegebecsülését is erősíti, de a felnövekvő új nemzedék szakmai fejlődését is jól szolgálja. Példaként tekintsük át a kötet legismertebb neveit.

Az *alkotmányjog* oktatását 1925-ben a történeti alkotmány kontinuitásához mélyen ragaszkodó *Molnár Kálmán* (1881–1961) kezdte meg, aki a két világháború közötti magyar közjog egyik legkiemelkedőbb alakja volt. 1946-ban a budapesti alkotmányjogi katedrára történő távozása után helyét *Csekey István* (1889–1963) vette át. Csekey Pécsre érkezése előtt hosszú éveken keresztül tanított Észtországban, majd a szegedi jogi kar professzora lett, ahonnan 1940-ben áttelepültek Kolozsvárra. Az 1944/45-ös kényszerű menekülés után már a közjogtudomány elismert művelőjeként érkezett Pécsre, s Molnár Kálmán méltó utódja lett. A pécsi évek azonban nem voltak túl hosszúak, 1952-ben nyugdíjazták. Az alkotmányjog oktatását átmenetileg

a közigazgatási jogi tanszékről Szamel Lajos látta el, majd 1956-ban *Bihari Ottó* (1921–1983) vette át a tanszék vezetését.

A *büntetőjogi* tanszék alapítója, a közjogász pályatársához hasonló elismertségnek örvendő *Irk Albert* (1884–1952) volt, az iskolateremtő magister juris criminalis. Irk Albert 1922-ben kap kinevezést a kormányzótól az ideiglenesen Budapestre települt pozsonyi jogi kar büntetőjogi tanszékére. A következő évben a fakultással ő is Pécsre költözik. Munkássága a jogtudomány igen széles területét ölelte fel, a büntetőjogon kívül foglalkozott kriminológiával, büntető eljárásjoggal, nemzetközi joggal, jogfilozófiával, és pedagógiával. 1950-ben megalázó módon nyugdíjazták és akadémiai tagságát is visszaminősítették. Rehabilitálására egészen 1989-ig kellett várni. A tanszék vezetését tanítványa *Losonczy István* (1908–1980) vette át, aki ekkor már szintén a szakma elismert művelője volt.

A *jogtörténeti* katedrát kezdetben *Kérészy Zoltán* (1868–1953) töltötte be, aki eredetileg még Pozsonyba kapott kinevezést, s onnan követte a kart Pécsre. Kérészy professzor sokoldalú műveltségét mutatja, hogy a jogtörténet mellett az egyházjog oktatásában is részt vállalt. 1938-as nyugállományba vonulását követően a tanszék vezetését *Holub József* (1885–1962) látta el. 1959-től pedig az a Csizmadia Andor (1910–1985) került a tanszék élére, aki a '60-as, '70-es években a magyar jogtörténet oktatás egyik meghatározó alakja lett. A részben általa írt és szerkesztett tankönyvet közel három évtizedig az ország minden jogi fakultásán használták.

A *közigazgatási jog* oktatását a második világháború után néhány évig a hányatott sorsú *Esztergár Lajos* (1894–1978) látta el. A tárgyat 1950-ben átvevő *Szamel Lajos* (1919–1989) viszont a magyar közigazgatási jog (államigazgatási jog) ismert alakjává vált. Mind a tudományág fejlesztése, mind az egyetemi tananyag írása szempontjából évtizedeken keresztül meghatározó szerepe volt. Nevét több generáció jogász ifjúsága jól ismerte.

A *nemzetközi jog* oktatásának megkezdése szintén egy igen jeles személy, *Faluhelyi Ferenc* (1884–1944) nevéhez fűződik. Faluhelyi oktatói pályáját már 1914-ben Pécsen kezdi meg, ahol meghívást kap a püspöki joglíceumba. Ezt követően 1922-ben a kormányzó kinevezi a Pécsi Erzsébet Tudományegyetem Nemzetközi Jogi Tanszékére. Faluhelyi Ferenc munkásságát, aki a tudományterület külföldön is elismert szakemberre volt, mélyen áthatotta a trianoni békeszerződés által teremtett állapot. 1926-ban, az egyetem keretei között egy kisebbségi kutató intézetet hozott létre, s általában is a nemzeti kisebbségek védelme munkásságának központi elemét képezte.

A *polgári jog – kereskedelmi jog* első jeles pécsi művelője *Bozóky Géza* (1875–1960) volt. Pályája 1910-ben a joglíceum tanáraként Pécsen kezdődött. 1912-ben nyert kinevezést a pozsonyi Erzsébet Tudományegyetemre, majd az északi országrészek elvesztéséből eredő kényszerű költözéssel került vissza Pécsre. Az itteni működés kezdetétől részt vett a kar munkájában, a tanszék vezetését 1945-ig látta el. Helyét 1946-ban *Rudolf Lóránt* (1904–1979), illetőleg *Kauszer Lipót* (1882–1962) vette át. Egyetemi pályájuk előtt mindketten jelentős gyakorlati tevékenységet is folytattak: Rudolf Lóránt bíró, Kauszer Lipót pedig ügyvéd volt. Különösen Kauszer Lipót már gyakorlati működése alatt igen komoly elméleti munkásságot is folytatott.

A *római jog* művelését három jól ismert név vezeti át, egészen napjainkig. A régi múltra visszatekintő Pázmány nemzetség sarja, *Pázmány Zoltán* (1869–1948) szintén

azon pécsi professzorok közé tartozott, akik 1914-ben, még az egyetem eredeti helyére, Pozsonyba kaptak tanári kinevezést. Pázmány Zoltán a kényszerű menekülés után követte a jogi fakultást Pécsre, s az oktatás 1923-as megindulásakor azonnal elfoglalta a római jogi katedrát. 1939-es nyugállományba vonulását követően *Óriás Nándor (1886–1992)* vette át a tanszék vezetését. A 106 évet megélt jó kedélyű tudós, az egri jogakadémián már 1914-ben professzorként oktatta a jogász ifjúságot, de a most alig negyvenen túli jogásznemzedék is ismerhette még. Halász Aladár néhány éves átmeneti működése után a tanszék vezetését 1964-ben *Benedek Ferenc (1926–2007)* vette át. Az ezt követő több mint négy évtizedes munkássága nem csak a pécsi jogi kar, hanem a római jog hazai kutatásának szempontjából is meghatározó volt.

Összefoglalóan megállapítható: a kötet szép bizonyítéka annak, hogy az elmúlt közel egy évszázadban a pécsi jogi karnak szinte minden jogterületen kiváló tanárai voltak. Az antológiában szereplő 26 tudós nem kis része olyan, akinek a neve már joghallgató korunkban ismerősen csengett, még ha az ország más fakultásain tanultunk is. Mindez bizonyítja, hogy a kötetben szereplő professzorok országosan elismert szakemberek és a hazai jogtudomány fejlődésének meghatározó alakjai voltak.

SZABÓ ISTVÁN
egyetemi docens (PPKE JÁK)

– KÖZLEMÉNYEK –

AZ EVANGÉLIKUS EGYHÁZJOG MAI AKTUALITÁSA

BOLERATZKY LÓRÁND
ny. egyetemi magántanár

Köztudott, hogy amikor Luther Márton 1520-ban a kánonjogi törvényeket tűzbe dobta, ezzel a szimbolikus cselekményével az egész pápaság ellen, nem pedig a jogrendi uralom ellen akart tiltakozni. Mégis a kánonjog a gyakorlatban annyira beivódott még az evangélikusok tudatába is, hogy Benedictus Carpzow XVII. században írt evangélikus egyházjogi rendszerét élesen kritizálták annak „katolizáló” volta miatt.¹

Luther később azzal a kijelentésével, hogy „Ein Jurist der nicht mehr ist, denn ein rein Jurist” nem a jogászok iránti ellenszenvét akarta kifejezni, hanem inkább arra célzott, hogy az egyházjog művelésénél teológiai tudásra is szükség van.²

¹ HANS LIERMANN: *Deutsches Evangelisches Kirchenrecht*. Stuttgart, 1933, 20.

² „Egy jogász, aki nem több, mint csak egy jogász, szánalomra méltó valaki.” Ld. LIERMANN i. m. 3.